

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAWLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

TARJIMASHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:
Ta'lim sohasi:

200 000-San'at va gumanitar fanlar
230 000 - Tillar

Mutaxassislik:
70230201 - Qiyosiy tilshunoslik, lingvistik
tarjimashunoslik (sharq tillari bo'yicha)

4.	Oqillov Э. Таржима назариysi va amaliyetti (Ўкув кўлланма). – Тошкент: Шарқшунослик институти, 2012.		
5.	Oqillov Э. Таржимашунослик терминларининг изоҳли лугати. – Тошкент: Шарқшунослик институти, 2014.		
6.	Ochilov E. Badiy tajima masalalari. O'quv qo'llanna. – Toshkent: TDShl, 2014.		
7.	Чернов Г.В. Синхрон таржима назариysi ва амалиyti (рус тилидан X.Хамидов таржима килиб нашрга тайёрларан). – Т.: ТошДШИ, 2019.		
8.	Hamido u X., Alimbekov A., Sharq xalqlari adabiyotidan tarjimalar. – Toshkent, 2013.		
9.	Xodjayeva N. Hindiycha-o'zbekcha, o'zbekcha-hindiycha iboralar lug'ati. – Toshkent, 2015.		
10.	Хамилов Х.Х. Ўзбекчадан туркчага насрый таржима муаммолари. – Тошкент: ТошДШИ, 2014. – 148 6.		
11.	Hamidov X.X. Maqol va idiomalar tarjimasi muammolari. – Toshkent:ToshDShl, 2017.		
		Axborot manbalar	
		http://www.zivo-net.uz	
		http://www.kutubxona.uz .	
7.	O'quv dasturi "Tajimashunoslik va xalqaro journalistika" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021-yil " _____" – sonli bayonommasi bilan ma'qullangan.		
	O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 202 – yil " _____" – sonli bayoni bilan tasdilangan.		
8.	Fan/modul uchun mas'ul: F.f.n. E.Ochilov – OzRFA O'zbek tili, adabiyoti va folklori instituti katta jumiy xodimi, dotsent.		
9.	Taqribzilar: Ph.D. X.X.Xomidov – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, "Tajimashunoslik va xalqaro journalistika" kafedrasi dotsenti, PhD. N.Xodjayeva. – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, "Tajimashunoslik va xalqaro journalistika" kafedrasi mudiri.		

	<p>qo'llay bilish;</p> <p>Turli xarakter va uslubdagi asarlarni tarjima qilish va ularga baho bera olish;</p> <p>Tarjimashunoslikning asosiy nazariy masalalari xususida fikr yurita bilish;</p> <p>Tarjima ishini to‘g‘ri tashkil qila olish;</p> <p>Tarjima metodalarini tarjima, tadqiqotvao‘quv jarayonida tabiq eta olish;</p> <p>Olingan nazariy bilimlarni asarlar tarjimasivataliiliida qo'llay olish;</p> <p>Tarjimada til vositalarini ongli ravishda tanlash;</p> <p>Leksik, semantik, frazeologik uslubiy matnlarni o‘ziga xosliklarini ona tili va chet tillarida inobatga olish malakasini egallashga imkon yaratishni bilishi va ulardan foydalana olish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak.</p>	<p>VII. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:</p> <p>4.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma’ruzalar; • interfaolkeys-stadilar; • seminarlar (mantiqiyfiklash, tezkorsavol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimatlni qilish; • individual loyihiilar; • jamaoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihiilar.
	<p>VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>5.</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqidagi mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozzma ishlashi topshirish.</p>	<p>Asosiy adabiyotlar:</p> <p>6.</p> <p>1. Ochilov E. Tarjimashunoslikning nazariy masalalari. – Toshkent: Sharqshunoslik instituti, 2014.</p> <p>2. Ochilov E. Tarjima nazariyasi. – Toshkent: Sharqshunoslik instituti, 2014.</p> <p>33. Salomon G. Tarjima nazariyasiga kirish (qayta nashr). – Toshkent: Sharqshunoslik instituti, 2016.</p> <p>4. Сдобников В.В., Петрова О.В. Теория перевода (учебник). –М.: ACT: Босток-Запад, 2007.</p>
		<p>Qo‘srimcha adabiyotlar:</p> <p>1. Мирзиёев Ш. “Эркин ва фаронон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. –Ташкент: Ўзбекистон, 2017-56 б.</p> <p>2. Мухтаров Т., Ходжаева Н. Научно-технический перевод (учебное пособие). –ТашГИВ, 2015.</p> <p>3. Комилов Н. Тафаккур карвонлари.– Ташкент: “Маънавият”, 1999.</p>

ECTS - Kreditlar 4	Semestr 2	ECTS - Kreditlar 4
Fan/modul kodи TNM104 (magistratura)	O‘quv yili 2021-2022	Fan/modul turi
Majburiy	Ta’lim tili O’zbek	Haftadagi dars soatları 4
1.	Fanning nomi Tarjimashunoslikning nazariy masalalari	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat) Mustaqil ta’lim (soat) yuklama (soat)
2.	I. Fanning mazmuni	I. Fanning mazmuni
	Fanni o‘qitishdan maqsad – magistrant-talabalarga tarjimashunoslikning fan sifatida vujudga kelishi va shakllanishi, tadtqiq ob‘ekti, maqsad va vazifalari, tarkibiy qismalaridan tortib, asosiy masalalari, muhim qonun-qoidalari, yetakchi prinsiplari haqida yaxlit tasavvur hosil qilish, zaruri tushunchalarni berishdan iborat.	Fanning vazifasi – magistrant-talabalarni tarjima nazariyasi haqidagi turlicha qarashlar va tarjimashunoslikning mustaqil fan sifatida vujudga kelishi va shakllanishi, uning tarixiy ildizlari; tarjima tarixi, nazariyasi va tanqidi kabi tarkibiy qismilari; jahon tamaddunida tarjimaning o‘rnii varoli; o‘zaro aloqalar rivojida tarjima; o‘zaro aloqa va adaptib tasir; o‘zbek tarjima adaptibiyotining tarraqiyot bosqichlari; tarjima maktablari; tarjima qonuniyatlari; bevosita va bilvosita tarjima; narsiy va she’riy tarjimalar haqida atroficha ma’lumot olib, tarjimaning lisoniy va g‘ayrilisoniy muammollar; tarjima antonimiyalar; interpretatsiya; individual uslub va tarjima; frazeologizmlarni tarjima qilish usullari; badiiy, ilmiy, publisistik, rasmiy tarjimalar; yaqin va uzoq tillardan tarjima kabi fanning asosiy va muhim muammollari bilan tanishtirishni ko‘zda tutadi. Ayni paytda, magistrilarni tarjima asarlarni tahsil qilish va ularga baho berishga o‘rgatish maqsadida tarjimanji ilmiy baholash mezonlari; tarjima sifatini aniqlashda qiyosiy metod; tarjimada filologik tahlil; so‘z tanlash muammosi; badiiy matan va tarjimon mahorati; tarjima konsepsiysi; tarjima uchun asar tanlash kabi mavzular ham o‘quv dasturiga kiritildi.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

I-mavzu. “Tarjimashunoslikning nazariy masalalari” fanning predmeti, maqsadi va vazifalari

“Tarjimashunoslikning nazariy masalalari” fanning predmeti, maqsadi va vazifalari. Tarjimashunoslikning asosiy nazariy masalalari. Bu masalalarni guruhlashtirish va tasmin qilish. Tarjima va tarjimashunoslik haqida turlicha qarashlar. Tarjimaning nazariy masalalari bilan shug‘ullangan tarjimashunoslar.

Tarjima tarixiga sayohat. Tarjima haqidagi fikrlar rivoji. Ilk tarjimalar va tarjimonlar. Tarjima prinsiplari va usullari. Tarjima va tarjimon so'zları etimologiyasi. Abu Rayhon Beruniy va tarjima masalalari.

2-mavzu. Tarjimashunoslik fanlarining tasnifi

Tarjimashunoslik fanining tarkibiy qismlari: tarjima tarixi, tarjima nazariyasi, tarjima tanqidi. Ularning o'rGANISH sohalari. Tarjimaning sohalari, janrlar, tillar va davrlar bo'yicha bo'linishi. Tarjimashunoslikning yangi yo'naliishlari. Sinxon tarjima. Avtomatik tarjima.

Tarjima haqidagi ilk fikrlar. Dastlab tarjimalar. O'zbek tarjimonlari va tarjimashunoslari. Tarjimashunoslikning fan sifatida qaror topishi va o'qitilishi. Maqolalar, ma'ruzalar, risola va monografiyalar. G'aybull Salomov – o'zbek tarjimashunosligining asoschisi.

3-mavzu. Tarjima tarixi mustaqil fan sifatida

O'zbekistonda tarjima tarixining fani sifatida o'qitilishi. Fanning o'rGANISH ob'ekti va manbalari. Tarjima tarixining taraqqiyot bosqichlari. O'tmishda tarjimachilikning asosiy xususiyatlari va yo'naliishlari. Tarjima tarixining o'rGANILishi. Adabiy va badiiy tarjima. Arab, fors va rus tilidan tarjimalar tarjiga bir nazar. Tarjima maktabi tushunchasi. Tarjima maktablarning vujuda kelishi. Bu maktablarning asoschilari, homiylar va mashhur namoyandalar. Antik davr tarjimachiligi. Rimda amaga oshirilgan tarjimalar. Bag'dod tarjima maktabi. "Xvonus-safó" tashkilotida tarjimachilik. Bag'dod va Toledo tarjima maktablari. Xiva tarjima maktabi.

4-mavzu. Tarjima qonuniyatları

Har bir fan umumiy va xususiy qonuniyatiga asoslanishi. Tarjimashunoslik fanning asosiy qonuniyatları. Nazariya va amaliyat. Milliy xususiyatlar tarjimasi. Frazeologizmlar tarjimasi. Turli uslubdag'i matnlar tarjimasining o'ziga xosxususiyatlari. Tarjimada shakl va mazmun birligi. Individual ustub va tarjima. Uzoq va yaqin tillardan tarjima. Tarjima va interpretatsiya Tarjima antonomiyalari

5-mavzu. Tarjima tanqidining o'rGANISH sohalari

Tarjima tanqidida fan sifatida. Tarjima tanqidining vazifalari. Adabiy tanqid va tarjima tanqid. Tanqid so'zining etimologiyasi. Tanqli tarjima tanqidchilari. "Jahon adabiyoti" jurnali faoliyati haqida. Tarjima tanqidining hozirgi ahvoli. Tarjima ishini tashkil qilish haqida. Tarjima tanqidchisi oldiga qo'yiladigan talablar.

6-mavzu. Tarjimaning til muammolari

Xalqlar va tillar. Jahon tillari. Tarjimaning lisoniy va g'ayrilisloniy muammolari. Grammatika va tarjima. Erkalash va kichravirish qo'shimchalar tarjimasi. Soxta ekvivalent va tarjima. Tarjimada jins

19. Antonominik tarjimalarga misollar topib kelish

20. Muayyan tarjima asari tahlili

21. Badiiy tarjima asari tahlili

22. Tarjimada g'oyaviy mazmun va estetik ma'no

23. OAV materiallari tarjimasi tahlili

25. Ijtimoiy-siyosiy leksika va tarjima muammolari

26. Ionli nutq va tarjima muammolari

27. Mohit tarjimonlar va mashhur tarjimalar
Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jichoziangan auditoriyada bir akadem guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tilishi, mos ravishda lozim. Mashg'ulotlar interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'ilim va mustaqil ishlar

1. G'aybulla Salomov – o'zbek tarjimashunosligining asoschisi.

2. Muayyan asar tarjimasiga taqriz yozish.

3. Xorazm tarjima maktabi

4. Ogahiyning tarjimonlik mahorati

5. Jumaniyoz Sharipovning tarjimonlik va tarjimashunoslik faoliyati

6. Tarjimada kompensatsiya

7. Tarjimada adaptatsiya va uning ko'rinishlari

8. Antonominik tarjimalar tahlili

9. Badiiy matn tarjimasining o'ziga xosxususiyatlari

10. Tarjimaning ijodiy xarakteri

11. Tarjima asarlari tahliliiga bag'ishlab ilmiy maqola yozish.

12. Personajlar nutqining qayta yaratish qiyinchiliklari

13. Terminlar tarjimasining o'ziga xosxususiyatlari

14. Badiiy san'atlarni tarjimada qayta yaratish

15. Soxta ekvivalent va tarjima

16. Asliyatdan oshirib tarjima qilish mumkinni?

17. Tarjimada aniqlik va erkinlik nisbati

18. Qayta tarjimaning asosiy talabari

19. Milliy kolortuning tarkibiy qismlari

20. Frazeologizmlar tarjimasida qo'llaniladigan asosiy usullar

21. Diniy asarlari tarjimasi mushkullotari

22. Tarjimaning lisoniy va g'ayrilisloniy omillari.
Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha magistrant-talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsya etiladi.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

3. Fanni o'zlashtirish natijasida magistrant:

Tarjima asarlarni baholay olish;
Tarjimashunosligining asosiy tadqiq va tahlil usullarini tarjimalarga

<p>25-mavzu. Ijtimoiy-siyosiy matnlar tarjimasi</p> <p>Ijtimoiy-siyosiy matn tushunchasi. Ijtimoiy-siyosiy matnlar tarjimasining o'ziga xosliklari. Ijtimoiy-siyosiy terminologiya va tarjima. Ijtimoiy-siyosiy matnlarda boshqa uslub ko'rimishlari. Prezident asarlari tarjimalari. Matbuot metariallari tahlli.</p>	<p>26-mavzu. Personajlar nutqini tarjimada qayta yaratish</p> <p>Personaj nutqi haqida tushuncha. Personaj nutqi tarjimasini qiyinchiliklari. So'zlashuv uslubi. Jonli nutq. Lug'atlarda yo'q so'zlar. Turli yosh va toifadagi kishilar nutqidagi o'ziga xosliklar. Bolalar nutqi tarjimasni. Erkak va ayol nutqi orasidagi tafovutlar. Gap qurilishi. Sintaksis. Sheva xususiyatlari.</p>	<p>27-mavzu. Mumtoz va zamonaviy asarlар tarjiması</p> <p>Mumtoz asarlар tarjimasining o'ziga xosligi. Mumtoz adabiyot asarlari va qadimiy madaniy yodgorliklarni tarjima qilishning 3 usuli: 1. Funksional-tarixiy usul. 2. Tarixiy-uslubiy moslashitirish usul. 3. Zamonaviy-ashitirish usul. Mualif uslubi va o'sha davr adabiyotiga xos uslubni saqlab qolish. Atoulloh Husaynning "Badoyi'u-s-sanoyi" ("Aruz vazni va badiiy vositalar haqida")ning Alibek Rustamov tomonidan amalga oshirilgan eski o'zbek adabiy tilidagi tarjiması. Abdusodiq Irisov tomonidan amalga oshirilgan Abu Nasr Forobiyning "She'r kitobi" va "Shoirlar san'ati qoidaları haqida", Abu Ali ibn Sinoning "She'r san'ati" asarlarning zamonaviy tarjiması.</p>	<p>Amanliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> Tarjimashunoslikning tarixiy ildizlari O'zbek tarjimashunosligining taraqqiyot bosqichlari Tarjima maktablari Tarjimada nazaraya va amaliyot hamkorligi Horizgi tarjima jarayoni tahlli Tarjimaning ba'zi grammatik masalalari Milliy xos so'zlar tarjiması Uslub qatlamlari Frazeologizmlar tarjimasini uslublari Qardosh tillar va tarjima muammolari Muayyan tarjima asariga taqriz yozish Sadriddin Ayniy - zullisonay adib Tarjima qatlamlari Tarjimon va tarjimashunosning xabardorlik darajasi Badiy matn tarjimasini xususiyatlari Diniy-tasavvufiy terminlar tarjiması Muayyan bir asarning bir necha tarjimasini tahlili Sayfi Saroyining tarjimonlik mahorati
---	---	---	--

<p>7-mavzu. Tarjimada milliy xususiyattarni aks ettirish kategoriyasi.</p> <p>Milliylik haqida umumiy tushuncha. Milliylik va tarjima muammolari. Milliy xos so'zlar tarjimasini qiyinchiliklari. Milliy koloriting tarkibiy qismnlari. Milliy xos so'zlar. Realiya. Milliylik va adabiyot. Muammolar muammosi. Milliylik va tarjima. Milliy xos so'zlar tarjima qilishning uch usuli. Transliterasiya. Analogiya. Yangi so'z va so'z birkismasi yaratish.</p>	<p>8-mavzu. Tarjimada mualif uslubini qayta yaratish</p> <p>Uslub haqida tushuncha. Uslub xillari. Yozuvchi uslubi. Personajlar nutqi tarjimasi. Uslub qatlamlari. So'zlashuv uslubi. Badiy uslub. Ilmiy uslub. Publisistik uslub. Rasmiy uslub. Mualif uslub unsurlari. Mualif va mutarjim uslubining bir-biriga mos kelish va mos kelmaslik muammossi doirasida tarjimaning iki prinsipi masalasi: 1. O'zgani taqdim qilish. 2. O'zni taqdim qilish. Yoki 1. Tarjima asari – tarjima asari. 2. Tarjima asari – original asar. Uslub muammosining ikki tomoni:1. Yozuvchi uslubining tarjimon uslubiga ta'siri. 2. Tarjimon uslubining yozuvchi uslubiga ta'siri. Uslubiy moslashtirish. Individual uslub va tarjima. Personajlar nutqi tarjimasi. Uslub qatlamlari: Tantanavor uslub. O'rta uslub. Jaydar uslub. Qo'pol uslub. Mumtoz adabiyot asarlari va qadimgi madaniy yodgorliklarni tarjima qilishning uch prinsipi: 1. Funktsional-tarixiy prinsip. 2. Tarixiy uslubiy moslashtirish prinsipi. 3. Modernizatsiya prinsipi.</p>	<p>9-mavzu. Frazeologiya va tarjima</p> <p>Frazeologiya haqida tushuncha. Frazeologizmlar tarjimasi xususiyatlari. Frazeologizmlar tarjimasining uch usuli. 1) asl nusxdagagi frazeologizmga tarjima tilidan teng qiymatli ekvivalent qidirib topish; 2) asar o'girilayotgan tilidan monand mugobil variant topib qo'yish; 3) frazeologizmni aynan, so'zma-so'z tarjima qilish. Frazeologiya va milliylik. Kalka usuli. Muqobil variantlar</p>	<p>10-mavzu. Uzoq va yaqin tillardan tarjima</p> <p>Tarjimada uzoq va yaqin tillar tushunchasi. Uzoq tillardan tarjima muammolari. Yaqin tillardan tarjima muammolari. Soxta ekvivalent va tarjima. Paroniimlar. Tusmol ekvivalentlar. "Aldoqchi so'zlar" bilan bahs.</p>
---	--	---	--

12-mavzu. Bilingvizm va tarjima

Bilingvizm haqida tushuncha. Jahan adabiyotida bilingvizm hodisasining ikki ko'rinishi: 1. Bir millat vakilining boshqo tilda ijod qilishi. Zullisonaynlik. O'zbek adabiyotida bilingvizm. Bilingvizm va tarjima. Bilingvizm hodisasining xarakteriga ko'ra tiplari: 1. Genetik jihadtan umumiy bo'lgan tillarga mansub milliy adabiyotlarning o'zaro aloqasi matijasida yuzaga kelgan zullisonaynlik hodisasi. 2. Genetik jihadtan mutlaqo yaqinligi bo'lmagan tillarda ijod qilish. 3. Geografi komil. Bir asami ikki tilda yozish, ya'ni uning ma'lum qismlarini bir tilda, boshqalarini ikkinchi tilda yaratish.

13-mavzu. Davrlar va tarjima prinsiplari

Davrlar va tarjima prinsiplari. Har bir davrning o'z tarjima prinsiplari. Adekvat tarjima. So'zma-so'z tarjima. Erkin tarjima. Ijodiy tarjima. Hijjalab tarjima qilish. Aniq tarjima. Nazmi nasr, nasm nazm bilan tajima qilish. Tarjima asosida original asar ijod qilish. Qutb qo'llagan tarjima prinsiplari. Jukovskiyning tarjima prinsiplari. Bryusovning tajima prinsiplari.

14-mavzu. Talqin va tarjima

Matn va talqin munosabati. Tarjimonning matnning tushunishi va talqin qilishi. Xato talqin va noto'g'ri tarjima. Matnning zohiriy va botiniy ma'nosi. Ma'nano qatlamlari va tajima. So'zning ma'no tovlanshlari. Asliga teskari tajimlar.

15-mavzu. Tarjimaning ijodiy tabiatı

Tajima – ijodiy ish. Tajimaning ijodiy xarakteri. Til vositalamini tanlash jarayoni. Tarjimonning so'z bilan ishlashtirish mahorati. Muayyan olingan matnni bir necha xil tajima qilish imkoniyatlari. Matn xarakteri va tajima uslubi.

16-mavzu. Tarjimaning ijodiy tabiatı

Terminlar tajimasi qiyinchiliklari. Terminlar tajimasining amalidagi usullari. Terminlar tajimasidagi o'zboshimchiliklar va xatolar. Terminlar tajimasida tasviriy usul va har xiliklar. Terminlar tajimasidagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.

17-mavzu. Qayta tarjima muammosi

Qayta tajima – muayyan asarning bir tildagi ikkinchi, uchinchchi va hokazo tajimasi. Qayta tarjimaga sabab bo'luvchi omillar: 1) avvalgi tajimaning til jihatidan eskirganligi; 2) qisqartirib yo'zgartirib tarjima qilginganligi yoki saviyasipastligi; 3) vositachi til oriali tajima qilging asarni bevosita asliyatdan o'girish ehtiyoji; 4) ijodiy bellashuv, musobaqa istagi. Qayta tarjima talabari. Muvaffaqiyatlari va muvaffaqiyatsiz qayta tarjimalar.

18-mavzu. Beruniy tarjima va tarjimon haqida

Abu Rayhon Beruniy asarlaridagi tarjima va tarjimon haqidagi fikrlar. Beruniy tarjima qilgan asarlar haqida. Beruniy – adekvat tarjima tarafdir. Beruniy o'z davri tarjimalarining yutuq va kamchiliklari haqida.

19-mavzu. Tarjima antinomiyatlari

Antinomiya haqida tushuncha. Tajima antinomiyatlari. Tajima haqida bir-briga zid qarashlar. She'riy asarlarning nasriy tarjimalari. Muallif va mutaijin uslubi. Tajimaning til va uslub xususiyatlari. Asliyat va tarjima nisbati. Tajima oldiga qo'yiladgen turli, ba'zida bit-briga zid qarashlar.

20-mavzu. Tarjimada filologik tahlil

Badiiy tarjimada tarjimonning mavqeい. Tarjima jarayoni: 1) asl nusxani idok etish; 2) asl nusxa interpretatsiyasi; 3) asl nusxani qayta ifodalash So'z boyligi va tarjima. Tarjima sifati va tarjimon mavqeい Tajima jarayonining ob'ektiv tomonlari. So'z boyligi va tarjima.

21-mavzu. Tarjima san'ati va san'at tarjimasi

Badiiy main tarjimasi xususiyatlari. Badiiy tasvir vositalari tarjimasi qiyinchiliklari. Tarjimada kompensatsiya usuli. Tarjimon mahorati masalasi. Tarjimonning so'z boyligi. Tilning ishlanganlik darajasi. Shakl va mazmun tanosubi. Vazn, qofiya, radif, badiiy san'atlar va tarjima muammollar.

22-mavzu. Tarjimada ruhiy yaqinlik va uslubiy mushtaraklik omili

Tarjimaning psixologik omillari. Ruhan yaqin mualiff asarlar tarjimasi muvaffaqiyatlari. Zulfiyanning A.S. Pushkin she'rleridan amalga oshirgan tajimlar. Tarjimada uslubiy mushtaraklik omili. E. Vohidovning S.Eseninva M.Svetlov ijoddidan qilgan tarjimalar. Shayxzoda va Shekspir.

23-mavzu. Ilmiy tarjima talabHLARI

Ilmiy tarjimaning o'ziga xos xususiyatlari. Ilmiy uslub va tarjima. Hozirgi ilmiy asarlar tarjimasining yutuqlari va kamchiliklari. Terminologiya va tarjima. Terminlar tajimasida qo'llanadigan usullar. Ilmiy asarlar tarjimasining turlari. Ilmiy asarlar tajimasidagi murakkablik va qulayliklari.

24-mavzu. Publististik materiallар tarjimasi

Publististika haqida tushuncha. Publististika janrlari. Publististik uslub belgilari. Ommaviy axborot vositalardagi materiallarning tarjimasi xususiyatlari. Maqola. Xabar. Ocherk. Feleton. Reportaj. Neologizmlar tarjimasi. Tarjimonning xabardorlik darajasi.